

ธนาคารแห่งประเทศไทย

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รหัสเรื่อง : ส14920

รับที่ : ๕7401/58 สกต

วันที่ : 01 เม.ย. 58 เวลา : 13:34

30 มีนาคม 2558

ลวค. 1/81-6
วันที่ 1 เม.ย. 58
เวลา 14.00

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ที่ ธปท.ผกฉ.(72) 408 /2558 เรื่อง ขออนุมัติโครงการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกร
ด้วยการจำหน่ายหนี้เป็นสูญในกองทุนหรือเงินทุนในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีหนังสือที่ นร 0506/ว(ล) 9727 ลงวันที่
20 มีนาคม 2558 ขอให้ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักเกณฑ์
การพิจารณาจำหน่ายหนี้สูญตามรายละเอียดที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) นำเสนอขออนุมัติ
โครงการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรด้วยการจำหน่ายหนี้เป็นสูญในกองทุนหรือเงินทุนในส่วนของ กษ.
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ธปท. พิจารณาแล้ว และขอเรียนเสนอความเห็นบางประการที่ควรพิจารณาเพิ่มเติม
เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นภายหลังการนำไปปฏิบัติใช้จริง และเพื่อให้การพิจารณาหลักเกณฑ์
ต่าง ๆ มีความชัดเจนและโปร่งใสเพิ่มขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ประสาร ไตรรัตน์วรกุล

(นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล)

ผู้ว่าการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาจำหน่ายหนี้สูญในกองทุนหรือเงินทุน
ในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

โทรศัพท์ 0 2283 5905

โทรสาร 0 2283 6466

**ความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาจำหน่ายหนี้สูญในกองทุนหรือเงินทุน
ในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.)**

1. **วิธีการพิจารณาจำหน่ายหนี้สูญ** ตามหลักการที่ดีของการแบ่งแยกหน้าที่นั้น หน้าที่การพิจารณาตัดจำหน่ายหนี้สูญควรแยกออกจากหน้าที่การพิจารณาให้สินเชื่อ ดังนั้น จึงควรกำหนดให้หน่วยงาน/กลุ่มบุคคลที่เป็นอิสระจากหน่วยงานเจ้าของโครงการหรือหน่วยงานของรัฐ เป็นผู้พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ในการตัดจำหน่ายหนี้สูญ รวมทั้งหลักฐานที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดจำหน่ายหนี้สูญควรจัดทำโดยหน่วยงานที่เป็นอิสระด้วย เพื่อให้เกิด**ความเป็นอิสระและมีการถ่วงดุลอำนาจ**ระหว่างผู้พิจารณาตัดจำหน่ายหนี้สูญและผู้ให้สินเชื่อแก่เกษตรกร
2. **หลักเกณฑ์การพิจารณาและวิธีการพิจารณาจำหน่ายหนี้สูญ** ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาต้องเข้าเงื่อนไข**ทั้งหมดทุกข้อ** หรือ**เพียงข้อใดข้อหนึ่งเท่านั้น**
3. **หลักเกณฑ์การพิจารณาและวิธีการพิจารณาตามข้อ 5.1.7 กรณีเกษตรกรผู้กู้ยืมเงินที่เสียชีวิต หรือสาบสูญ หรือหาตัวไม่พบ หรือละทิ้งถิ่นที่อยู่** ควรอ้างอิง**ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 61** สำหรับการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณากรณีเกษตรกรผู้กู้ยืมเงินสาบสูญ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ลำดับที่	หลักเกณฑ์การพิจารณาและวิธีการพิจารณาจำหน่ายหนี้สูญ	ความเห็นเพิ่มเติม
1	5.1.1 กรณีโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐที่ไม่ประสบความสำเร็จ (1) หลักเกณฑ์การพิจารณา (1.1) เป็นโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐที่ไม่ประสบความสำเร็จ (1.2) การไม่ประสบความสำเร็จของโครงการดังกล่าวมิใช่ความผิดของเกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ (2) วิธีการพิจารณา (2.1) กรณีเป็นโครงการของรัฐที่ไม่เคยได้รับการจำหน่ายหนี้สูญด้วยเหตุเป็นโครงการที่ไม่ประสบความสำเร็จ จะต้องมีการสำรวจประเมินผล หรือการวิเคราะห์โครงการ ที่แสดงว่ากิจกรรมที่ส่งเสริมตามโครงการมีข้อบกพร่องอันเนื่องมาจากความไม่เหมาะสมด้านเทคนิควิชาการ ด้านบริหารจัดการ ด้านการตลาด หรือด้านการเงิน ของหน่วยงานเจ้าของโครงการเพื่อยืนยันว่าเป็นโครงการที่ไม่ประสบความสำเร็จ (2.2) กรณีเป็นโครงการของรัฐที่ได้เคยมีการจำหน่ายหนี้เป็นสูญด้วยเหตุการณ์ไม่ประสบความสำเร็จมาแล้ว หน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการต้องระบุถึงเหตุผลว่าเหตุใดจึงไม่ดำเนินการให้ผู้เข้าร่วมโครงการในส่วนนี้ได้รับการจำหน่ายหนี้เป็นสูญในการดำเนินการครั้งก่อน และเหตุใดจึงต้องนำมาดำเนินการในคราวนี้ พร้อมทั้งจัดทำรายงานข้อเท็จจริงในการดำเนินการครั้งก่อน และจัดทำรายงานข้อเท็จจริงที่แสดงว่าการไม่ประสบความสำเร็จดังกล่าวมิได้เกิดจากความผิดของผู้เข้าร่วมโครงการ	ตามความเห็นข้อ 1 และข้อ 2 ข้างต้น

ลำดับที่	หลักเกณฑ์การพิจารณาและวิธีการพิจารณาจำนำหนี้สูญ	ความเห็นเพิ่มเติม
2	5.1.2 กรณีประสบภัยพิบัติหรือภัยธรรมชาติ (1) หลักเกณฑ์การพิจารณา (1.1) เป็นเกษตรกรผู้กู้ยืมเงินซึ่งประสบภัยพิบัตินอกเหนือความคาดหมายที่ไม่อาจควบคุม ป้องกันได้ หรือประสบภัยธรรมชาติ (1.2) ผลกระทบที่เกษตรกรผู้กู้ยืมเงินได้รับจากภัยพิบัติหรือภัยธรรมชาติตามข้อ (1.1) ส่งผลผลกระทบโดยตรงทำให้เกษตรกรผู้กู้ยืมเงินไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ยืมได้ (2) วิธีการพิจารณา (2.1) เป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในบริเวณพื้นที่ที่มีการประกาศเป็นพื้นที่ประสบภัยของจังหวัดหรือของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (2.2) เป็นผู้มีหลักฐานการขึ้นทะเบียนผู้ประสบภัยหรือการได้รับการชดเชยบรรเทาความเดือดร้อนจากรัฐ (2.3) หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ตรวจสอบและรับรองว่าเกษตรกรผู้กู้ยืมเงินได้รับผลกระทบโดยตรงจากภัยพิบัติหรือภัยธรรมชาตินั้น ๆ จนไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ยืมได้	ตามความเห็นข้อ 1 และข้อ 2 ข้างต้น
3	5.1.3 ปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ (1) หลักเกณฑ์การพิจารณา (1.1) เป็นเกษตรกรผู้กู้ยืมเงินซึ่งมีภูมิลำเนา ถิ่นที่อยู่ หรือที่ดินทำกินอยู่ในเขตพื้นที่ประสบปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ และได้รับผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามปกติสุขจนเป็นเหตุให้เกษตรกรไม่สามารถชำระหนี้ได้ (1.2) เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้เป็นปัญหาต่อการติดตามเร่งรัดหนี้สินของเจ้าหน้าที่ทั้งในด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและสวัสดิภาพ และในด้านความคุ้มค่าด้านงบประมาณในการติดตามเร่งรัดหนี้สินกับโอกาสที่จะได้รับการชำระหนี้คืนจากเกษตรกรผู้กู้ยืมเงิน (2) วิธีการพิจารณา (2.1) หน่วยงานของรัฐตรวจพิจารณาจากหลักฐานของทางราชการหรือคำรับรองของผู้ปกครองท้องที่ว่าเกษตรกรผู้กู้ยืมเงินมีภูมิลำเนา ถิ่นที่อยู่ หรือที่ดินทำกินอยู่ในเขตพื้นที่ประสบปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ (2.2) หน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการติดตามเร่งรัดหนี้สินของเจ้าหน้าที่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ (1.2)	ตามความเห็นข้อ 1 และข้อ 2 ข้างต้น
4	5.1.4 หนี้ขาดอายุความ (1) หลักเกณฑ์การพิจารณา เป็นหนี้กู้ยืมเงินของเกษตรกรที่ขาดอายุความการฟ้องร้องคดีแล้ว	ตามความเห็นข้อ 1 ข้างต้น

ลำดับที่	หลักเกณฑ์การพิจารณาและวิธีการพิจารณาจำนำหนี้สูญ	ความเห็นเพิ่มเติม
	(2) วิธีการพิจารณา หน่วยงานของรัฐตรวจสอบข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแล้วจัดทำรายงานว่า หนี้เงินกู้ยืมของเกษตรกรแต่ละราย ได้ขาดอายุความโดยไม่สามารถนำหนี้เงินกู้ยืมดังกล่าวไปฟ้องร้องดำเนินคดีต่อไปได้	
5	5.1.5 หนี้ค้างชำระเป็นระยะเวลาเกินกว่า 10 ปีขึ้นไป (1) หลักเกณฑ์การพิจารณา (1.1) เป็นหนี้เงินกู้ยืมของเกษตรกรที่ค้างชำระมาเป็นระยะเวลาเกินกว่า 10 ปีขึ้นไป ซึ่งโดยปกติต้องขาดอายุความฟ้องร้องคดีแล้ว แต่ได้มีการดำเนินการให้เกษตรกรผู้กู้ยืมเงินรับสภาพหนี้เพื่อให้อายุความสะดุดหยุดลง หรือรับสภาพความรับผิดชอบ (1.2) หน่วยงานของรัฐได้ทำการติดตามทวงถามเป็นหนังสือมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง แต่แต่ละครั้งห่างกันไม่น้อยกว่า 2 เดือน แล้วปรากฏว่าลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินที่จะชำระหนี้ได้ (2) วิธีการพิจารณา หน่วยงานของรัฐตรวจสอบและจัดทำรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหนี้เงินกู้ยืมของเกษตรกรและการติดตามทวงถามของหน่วยงานของรัฐดังกล่าว เป็นไปตามหลักเกณฑ์การพิจารณาที่กำหนดในข้อ (1.1) และ (1.2)	ตามความเห็นข้อ 1 และข้อ 2 ข้างต้น
6	5.1.6 หนี้ที่ไม่สามารถติดตามทรัพย์สินเพื่อดำเนินการบังคับคดีได้ (1) หลักเกณฑ์การพิจารณา (1.1) เป็นหนี้ที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว และเป็นหนี้ตามคำพิพากษาที่มีการบังคับคดีไปบ้างแล้ว และ/หรือ ได้มีการติดตามทรัพย์สินเพื่อการบังคับคดีมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง แต่แต่ละครั้งห่างกันไม่น้อยกว่า 3 เดือน ซึ่งปรากฏว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่มีทรัพย์สินใด หรือ (1.2) เกษตรกรผู้กู้ยืมเงินเป็นบุคคลล้มละลาย (2) วิธีการพิจารณา (2.1) หน่วยงานของรัฐตรวจสอบข้อเท็จจริงและจัดทำรายงานรับรองว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามหลักเกณฑ์การพิจารณากำหนดในข้อ (1.1) หรือ (2.2) หน่วยงานของรัฐตรวจสอบจากราชกิจจานุเบกษาหรือเอกสารหลักฐานของทางราชการใดที่แสดงว่าเกษตรกรผู้กู้ยืมเงินเป็นบุคคลล้มละลาย	ตามความเห็นข้อ 1 และข้อ 2 ข้างต้น
7	5.1.7 เกษตรกรผู้กู้ยืมเงินเสียชีวิต สาบสูญ หาดูไม่พบ หรือละทิ้งถิ่นที่อยู่ (1) หลักเกณฑ์การพิจารณา (1.1) เป็นเกษตรกรผู้กู้ยืมเงินที่เสียชีวิต หรือสาบสูญ หรือหาดูไม่พบ หรือละทิ้งถิ่นที่อยู่เกินกว่า 5 ปี (1.2) เกษตรกรผู้กู้ยืมเงินเป็นหนี้ต้นเงินคงค้างไม่เกิน 30,000 บาท (1.3) เกษตรกรผู้กู้ยืมเงินดังกล่าวไม่มีทรัพย์สินมรดก หรือทรัพย์สิน	ตามความเห็นข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 ข้างต้น

ลำดับที่	หลักเกณฑ์การพิจารณาและวิธีการพิจารณาจำแนกหนี้สูญ	ความเห็นเพิ่มเติม
	ที่มีหลักฐานทางทะเบียนอื่นใด (1.4) หนี้สินของเกษตรกรดังกล่าวไม่สามารถบังคับเอาจากทรัพย์สินที่มีหลักฐานทางทะเบียนของผู้ค้ำประกันได้ (2) วิธีการพิจารณา (2.1) หน่วยงานของรัฐตรวจสอบข้อเท็จจริงจากหลักฐานของทางราชการหรือจากคำรับรองของผู้ปกครองท้องถิ่นอย่างน้อยสามคนขึ้นไปที่แสดงว่าเกษตรกรผู้กู้ยืมเงินเป็นผู้เสียชีวิตแล้ว สาบสูญ หาดูไม่พบ หรือละทิ้งถิ่นที่อาศัยเกินกว่า 5 ปี เช่น ใบมรณะบัตร คำสั่งศาล ใบแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน เป็นต้น (2.2) หน่วยงานของรัฐตรวจสอบหลักฐานการกู้ยืมเงินและจัดทำคำรับรองว่าหนี้ต้นเงินกู้ยืมของเกษตรกรมีจำนวนคงค้างไม่เกิน 30,000 บาท (2.3) หน่วยงานของรัฐตรวจสอบและรับรองการมีอยู่ของทรัพย์สินมรดกหรือทรัพย์สินที่มีหลักฐานของเกษตรกรผู้กู้ยืมเงิน โดยตรวจสอบจากหน่วยงานของรัฐที่กำกับดูแลหลักฐานทางทะเบียนเกี่ยวกับทรัพย์สินของประชาชน เช่น สำนักงานที่ดิน หรือสำนักงานของส่งจังหวัด ภายในจังหวัดที่เกษตรกรที่มีหลักฐานผู้กู้ยืมเงินมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ และจังหวัดที่เป็นปริณิณผลหรือใกล้เคียง (2.4) หน่วยงานของรัฐตรวจสอบความถูกต้องว่าไม่มีผู้ค้ำประกันหรือมีแต่ผู้ค้ำประกันไม่มีทรัพย์สินที่มีหลักฐานทางทะเบียนใด โดยให้ดำเนินการตรวจสอบการมีอยู่ของทรัพย์สินของผู้ค้ำประกัน เช่นเดียวกับการตรวจสอบทรัพย์สินของเกษตรกรผู้กู้ยืมตามวิธีการพิจารณาข้อ (2.3)	
8	5.1.8 เกษตรกรผู้กู้ยืมเงิน พิกัด ทูพพลภาพ วิกัลจริต หรือเจ็บป่วยเรื้อรัง (1) หลักเกณฑ์การพิจารณา (1.1) เกษตรกรผู้กู้ยืมเงินเป็นผู้พิการ หรือเป็นผู้ทุพพลภาพ หรือเป็นคนวิกัลจริต หรือเป็นผู้มีอาการเจ็บป่วยเรื้อรัง และ (1.2) กรณีตามข้อ (1.1) เป็นเหตุให้ไม่สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ (2) วิธีการพิจารณา (2.1) หน่วยงานของรัฐตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับร่างกายหรือสุขภาพและความสามารถในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรผู้กู้ยืมเงินแต่ละราย โดยตรวจสอบจากคำรับรองของหน่วยงานของรัฐหรือของผู้ปกครองท้องถิ่น ซึ่งเกษตรกรนั้นมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ไม่น้อยกว่า 3 ราย (2.2) หน่วยงานของรัฐตรวจสอบการเป็นผู้ไม่มีรายได้หรือมีรายได้ไม่น้อยไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ โดยวิธีการเดียวกับการตรวจสอบตามข้อ (2.1) สำหรับการตรวจสอบการมีอยู่ของทรัพย์สินที่มีหลักฐานทาง	ตามความเห็นข้อ 1 และข้อ 2 ข้างต้น

ลำดับที่	หลักเกณฑ์การพิจารณาและวิธีการพิจารณาจำนำหนี้สูญ	ความเห็นเพิ่มเติม
	ทะเบียนของเกษตรกรผู้กู้ยืมเงินนั้น ให้ดำเนินการโดยวิธีการเดียวกับการตรวจสอบในข้อ 5.7 (2.3)	
9	5.1.9 ลูกหนี้ผู้กู้ยืมเงินมีรายได้น้อยหรือไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ (1) หลักเกณฑ์การพิจารณา (1.1) กรณีเกษตรกรเป็นผู้กู้ยืมเงิน จะต้องมียาได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน จปฐ (ความจำเป็นพื้นฐานไม่เกิน 30,000 บาทต่อคนต่อปี) (1.2) กรณีองค์กรเกษตรกรเป็นผู้กู้ยืมเงิน จะต้องมีฐานะทางการเงินอ่อนแอโดยมีผลการชำระบัญชีมีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สิน และ 1) ขาดทุนเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปีติดต่อกัน หรือ 2) เลิกกิจการแล้ว (2) วิธีการพิจารณา (2.1) หน่วยงานของรัฐตรวจสอบความเป็นผู้มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน จปฐ จากกรมพัฒนาชุมชน หรือจากคำรับรองของผู้ปกครองท้องถิ่นที่เกษตรกรรายนั้นมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่จำนวนไม่น้อยกว่า 3 ราย (2.2) หน่วยงานของรัฐตรวจสอบความสามารถในการชำระหนี้ขององค์กรเกษตรกรจากผลการประกอบการ หรือรายงานบุคคล หรือประกอบการเงิน หรือผลการชำระบัญชี หรือการเลิกกิจการที่มีการตรวจสอบหรือรับรองโดยหน่วยงานของรัฐ	ตามความเห็นข้อ 1 และข้อ 2 ข้างต้น
10	5.1.10 หนี้สินของเกษตรกรผู้กู้ยืมเงินมาจำนวนต้นเงินกู้ไม่เกิน 10,000 บาท ซึ่งจากการดำเนินการฟ้องร้องจะไม่คุ้มกับค่าใช้จ่าย (1) หลักเกณฑ์การพิจารณา (1.1) เกษตรกรผู้กู้ยืมเงินมีจำนวนต้นเงินกู้ไม่เกิน 10,000 บาท (1.2) ได้มีการติดตามทวงถามแล้วไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง แต่แต่ละครั้งห่างกันไม่น้อยกว่า 2 เดือน แต่เกษตรกรผู้กู้ยืมเงินไม่ชำระหนี้ หรือชำระหนี้ได้เพียงบางส่วน (2) วิธีการพิจารณา (2.1) หน่วยงานของรัฐตรวจสอบและรับรองว่าเกษตรกรผู้กู้ยืมเงินมีหนี้ต้นเงินกู้ไม่เกิน 10,000 บาท (2.2) หน่วยงานของรัฐตรวจสอบและรับรองว่ามีหลักฐานการติดตามทวงถามหนี้สินและการชำระหนี้ของเกษตรกรผู้กู้ยืมเงินเป็นไปตามหลักเกณฑ์การพิจารณาข้อ (1.2)	ตามความเห็นข้อ 1 และข้อ 2 ข้างต้น